

Lasīšana

1. uzdevums (10 punkti).

Izlasi tekstus un atzīmē tabulā, uz kuru pilsētu attiecas izteiktais apgalvojums!

Iepazīsti Rīgu!

Četrus stundu ilgās ekskursijas laikā gan bērniem, gan pieaugušajiem būs iespēja pagriezt laiku atpakaļ un iepazīt Rīgu no tās dibināšanas laika Rīdziņas upes krastos līdz pat mūsdienām. Kopā apskatīsim Svētā Pētera baznīcu, kas ir spilgtākais gotiskās arhitektūras piemineklis Baltijas valstīs, kā arī Doma baznīcu, Konventa sētu un Melngalvju namu, kas viduslaikos bija viena no krāšņākajām pilsētas ēkām. Iejūtīsimies arī viduslaiku tirgus atmosfērā. Jums, iespējams, būs interesanti uzzināt par viduslaiku Rīgas septiņiem brīnumiem, noskaidrot, kāpēc Rīgā uz māju jumtiem sēž kaķi.

Jums būs iespēja iepazīties ar rīdzinieku dzīvi 17. gadsimtā, izpētīt pilsētnieku mājas un uzzināt, kāpēc daži no Rīgas vīriešiem sauca savas sievas par raganām.

Mēs pastaigāsim pa Rīgas bulvāriem un pa Bastejkalnu, iepazīsimies ar pilsētas teātriem, kā arī apskatīsim Latvijas valsts simbolisko neatkarības zīmi – Brīvības pieminekli. Īpaši elegantas Rīgā ir ēkas, kas celtas jūgendstilā, tās rotātas ar grezniem ornamentiem un skulptūrām. UNESCO šos arhitektūras šedevrus ir atzinusi par pasaules nozīmes kultūras mantojumu.

Brīvajā laikā mākslas cienītāji var apmeklēt Mākslas muzeju, kurā savākta brīnišķīga latviešu vecmeistaru gleznu kolekcija.

Vakarā varēsiet priecāties par izgaismotajiem Rīgas tiltiem un vecpilsētas ēkām, bet kafejnīcās iesakām nobaudīt gardus ēdienus, kas pagatavoti pēc senām receptēm, piemēram, dzirkstošas bērzu sulas, pelēkos zirņus ar speķi, siļķes un reņģes, cūkgaļas cepeti, sautētas ribiņas, rabarberu plātsmaizi, dzērveņu uzputeni un daudzus citus gardumus.

Iepazīsti Tallinu!

Tallina ir Igaunijas galvaspilsēta un lielākā ostas pilsēta valstī. Tā atrodas pašos Igaunijas ziemeļos, Somu līča krastā.

Tallinu uzskata par vissenāko no Baltijas valstu galvaspilsētām. Jau 1154. gadā arābu ģeogrāfs kartē ir atzīmējis apdzīvotu vietu – mūsdienu Tallinas priekšteci. Līdz 1917. gadam Tallinas nosaukums bija Rēvele. Tagadējais pilsētas nosaukums radies no dāņu valodas vārdiem „Taani Linnus”, kas tulkojumā nozīmē – dāņu cietoksnis.

Ekskursija Tallinas vecpilsētā jūs pārsteigs ar neaizmirstamo viduslaiku gaisotni. Vecpilsētu joprojām ietver nocietinājumu mūri 2 km garumā un vairāk nekā 20 nocietinājumu torņi. Bruņakmeņiem klātās, šaurās, līkumotās ieliņas vijas labirintos. Tallinas vecpilsēta sastāv no divām daļām: Augšpilsētas, kas uzbūvēta 48 metrus augstajā Tompea kalnā, un Lejaspilsētas. Lai nokļūtu no vienas otrā, ir jākāpj pa kāpnēm vai stāvām ieliņām. Uzkāpjot Tompea kalnā, nonāksiet pie Tallinas un visas Igaunijas simbola – torņa ar nosaukumu „Garais Hermanis”. Šis tornis ir uzbūvēts jau 14. gadsimtā no balti pelēkā Igaunijas dolomīta. Mūsdienās tornī vienmēr plīvo Igaunijas Republikas karogs.

No skatu laukumiem jūs varēsiet priecāties par pilsētas panorāmu, kā arī apskatīt Rātsnamu, Doma kalnu, Nigulistes baznīcu un otru Tallinas simbolu – slavenos Viru vārtus. Pilsētniekiem jau ir tradīcija norunāt tikšanos šajā vietā. Turklāt līdzās Viru vārtiem atrodas neliels pakalns, kas jau izsenis ir iecienīta mīļtāju pastaigu vieta un ieguvis nosaukumu „Buču kalniņš”.

Brīvajā laikā tūristi var apmeklēt Tallinas Jūras muzeju, kas ir ierīkots Tallinas hidroplānu ostā, vēsturiskajos hidroplānu celtniecības angāros. Muzeja ekspozīcija ir veltīta visam interesantajam, kas atrodas ūdenī un virs ūdens. Te var aplūkot zemūdeni, dažādas jahtas, bojas, laivas un pat ledlauzi.

Vakarā varēsiet baudīt maltīti krodziņos, kur oficianti viduslaiku stila tērpos piedāvās dažādus gardumus.

(Pēc ceļojumu biroju materiāliem)

Nr. p. k.	Apgalvojums	Rīga	Tallina
0.	<i>Ir valsts lielākā ostas pilsēta.</i>		X
1.	Pilsētā atrodas ievērojamākais gotiskās arhitektūras piemineklis Baltijā.		
2.	Visapkārt vecpilsētai saglabājusies cietokšņa siena.		
3.	Iespējams nobaudīt pēc tradicionālām receptēm gatavotus ēdienus.		
4.	Pilsētā ir starptautiskas nozīmes seni un skaisti nami.		
5.	Tūristiem piedāvā iespēju pilsētas muzejā izjust kuģošanas prieku.		
6.	Pilsētas nosaukums radies no citas valodas vārdiem.		
7.	Pilsētas muzejā var aplūkot ievērojamu pašmāju gleznotāju darbus.		
8.	Pilsētai ir kalnains reljefs.		
9.	Vecpilsētā ir populāra mīlētāju tikšanās vieta.		
10.	Kafejnīcās apkalpojošais personāls gērbjas senlaicīgā apģērbā.		

2. uzdevums (10 punkti).

Atrodi intervijas jautājumiem atbilstošas atbildes! Zem katra cipara tabulā ieraksti attiecīgā fragmenta burtu! Divi fragmenti ir lieki.

Katru dienu uz citas mājas jumta

Jāni Anderson, jūs esat vienīgais sertificētais skursteņslauķis Jaunjelgavas pusē, un darba jums netrūkst. Vai esat apmierināts ar savu profesijas izvēli?

1. Kā jūs izvēlējāties šo profesiju?
2. Kur apguvāt šo profesiju?
3. Vai skursteņslauķa darbs ir grūts?
4. Kad skursteņslauķim ir viskarstākais darba laiks?
5. Vai gadu gaitā mainījušies cilvēku paradumi skursteņu tīrīšanā?
6. Kā tiek uz jumta?
7. Jums jāstrādā dažādā augstumā. Vai bail nav?
8. Vai valkājat īpašo skursteņslauķa formastērpu?
9. Satiekot skursteņslauķi, vajagot pieskarties viņa jakas pogai. Tas nesot laimi. Vai tā ir?
10. Vai skursteņslauķtāja sertifikāts ik pa laikam jāatjauno?

A Nevaru sūdzēties. Kādam jau tāpat tas darbs jādara. Turklāt darāmā man netrūkst.

B Visvairāk darāmā ir augustā, septembrī, oktobrī, tad dienā jātīra pat vairāki skursteņi. Ziemā darba ir mazāk, lielākoties palīgā sauc tie, kuri aizmāršības dēļ skursteņi nav laikus iztīrījuši.

C Šis arods man šķita interesants jau bērnībā. Vecāku mājās skursteņslauķis bija biežs viesis. Ikreiz apbrīnoju viņa skaisto formastērpu, mirdzošās pogas. Bet šajā arodā nesāku strādāt uzreiz. Sākumā Aizkrauklē biju ugunsdzēsējs – diennakti darbā, trīs brīvas. Tolaik kāds Jaunjelgavas dūmvadu tīrītājs man brīvajās dienās piedāvāja strādāt un es piekritu.

D Sākumā bija mazliet jocīgi, bet gadu gaitā aprasts, un jumtu augstumam vairs nav nozīmes. Varu strādāt kaut uz vienas kājas.

E Tas ir diezgan netīrs un sarežģīts darbs, jākāpelē pa jumtiem, jāstrādā gan vasaras tveicē, gan ziemas salā. Dažkārt gadās mājās pārbraukt melnam.

F Viss ir apmēram tāpat kā iepriekš. Ir cilvēki, kuri regulāri rūpējas par skursteņa tīrīšanu, bet netrūkst arī aizmāršu, kuri nereti attopas tad, kad nav tālu līdz nelaimei vai, nedod dievs, pēc tās.

G Šad tad uzgērbju, bet visai reti. Skursteņslaucītāja mundieris ir neērts, bet darbs liek būt kustībā. Forma ir melnā krāsā, un vasaras tveicē tajā ir ļoti karsti.

H Kādreiz cilvēki malku gādāja laikus, tā paspēja izžūt, un viss bija kārtībā. Taču tagad bieži vien krāsnīs liek slapju malku. Jo tā mitrāka, jo vairāk ūdens izdalās. Līdz ar to sārmī „saēd” šuves. Gadās, ka pat iebrūk ķieģeļi.

I Jā, tas jādara ik pēc diviem gadiem. Tehnoloģijas, tāpat kā mobilie telefoni, ātri mainās, tāpēc jāmainās, bet pēc tam jākārt eksāmens.

J Esmu no tiem retajiem vīriem, kuri neaizraujas ar makšķerēšanu, to uzskatu par laika tērēšanu. Tā vietā vairākus gadus trenējos austrumcīņās, un nu jau 12 gadu man ir melnā josta. Treniņi palīdz saglabāt labu fizisko formu, uzlabo garastāvokli un palīdz noturēt līdzsvaru, staigājot pa jumta korēm.

K Rīgā mācījosursos, bet vēlāk apgūto rādīju komisijai. Pēc eksāmena Amatniecības kamerā saņēmu Latvijas skursteņslaucītāju amatu brālības sertifikātu.

L Gadās visādi, jo ne visās mājās ir kāpnes. Ja klients iepriekš piesaka, ņemu līdzī savas, bet bieži vien līdz jumtam nākas tikt, izmantojot dažādus paņēmienus. Piemēram, gadās jumta korei pārņemt virvi ar galā iesietu akmeni. To apsien ap tuvāko koku vai stabu. Taču, ja virvi nav, kur nostiprināt, tā jātur mājās saimniecei. Šādos brīžos mana dzīvība ir viņas rokās.

M Kad uz darbu dodos formā, cilvēki tiešām nekautrējoties nāk klāt. Īpaši aktīvas ir jaunas meitenes, kuras pieķeras pie pogas un ilgi nelaiž vaļā, iedomājoties vēlēšanos. Par laimi, neviena poga līdz šim nav norauta, bet no kolēģiem dzirdēti visādi nostāsti. Vai ticu, ka tas nes laimi? Nu, protams, citādi nemaz nevar būt!

0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
A										

3. uzdevums (10 punkti).

Izlasi tekstu!

Gulbju jaunava

Trīs gulbju jaunavas reiz ziemas vakarā lidoja pār Vidzemes kalniem, un saulriets krāsoja sarkanas viņu garās, baltās drānas.

– Ziemā man liekas kā gara, balta kalna mugura, kura man jāpārlido. Aiz kalna zied vasara, putni svilpo, un ezerā zivis met mirdzošus lokus. Man apnīcis mūžīgi kaisīt šīs baltās pūkas, – teica viena no jaunavām. Viņa savēcināja spārnus, un pār zemi nolaidās vesels viesulis maigu, baltu sniegpārslu.

– Mans rožu dārzs ir ziemas saulriets, – otra teica.

– Es mīlu lielās, spožās ziemas zvaigznes, – teica trešā, kurai acis bija zaļas kā ledi.

Gulbju jaunavas lidoja, te pazudamas, te no jauna parādīdamās debesu jumā. Viņas atdusējās mežā, noliekdamas egļu un priežu zaļās galotnes. Mednieks pļavā dažreiz redzēja trīs baltas sniega kupenas, kuras piepeši uzspurdza augšā.

Reiz karstā vasaras dienā, meklēdamas veldzi, tās nometa drēbes un ieslīdēja ezerā. Bet, kamēr tās peldējās, kāds puisis bija viņas pamanījis. Viņš paņēma jaunākās māsas drēbes. Iznākušas no ezera, vecākās apgērbās un aizlidoja. Bet jaunākā nevarēja palidot, jo viņas spārni bija nozagti. Raudādama tā sekoja puisim.

Puisis ievēda gulbju jaunavu savā mājā, kur viņa pirmoreiz sajuta dūmu smaržu, kas tik brīnīšķīgi saista cilvēkus pie mājām. Puisis noslēpa gulbju jaunavas drānas un iedeva viņai savas mātes drēbes, kuras padarīja viņu līdzīgu parastiem cilvēkiem. Drīz vien viņi apprecējās, pamazām sieva iemācījās gatavot ēst un mazgāt veļu.

Viņi dzīvoja laimīgi, un ģimenē auga mazs, gaišmatains puisēns. Reiz ziemā, nākdama no akas, sieva ieraudzīja pie debesīm savādu mākonī. Viņai likās, ka tur aizlido viņas gulbju māsas. Viņu pārņēma tādas ilgas pēc zilajām debesīm un māsām, ka viņas pleci nodrebēja, un, iegājusi istabā, tā grieza visas malas apkārt, lai atrastu savus gulbju spārnus. Istabā kurējās krāsns. Bērns spēlējās tās sītajā atspīdumā, bet vīrs bija aizbraucis uz mežu pēc malkas. Pēc ilgas meklēšanas viņa aizdurvē, vecajā lādē, beidzot atrada savu gulbju jaunavas tērpu. Ak, tas bija tik smalks! Tas gulēja viņai uz rokām kā balts sniega mākonītis. Sieva jau gribēja to uzģērbt, bet sajuta, ka viņu kaut kas attur.

Pagriezusies viņa ieraudzīja sava bērna zilās acis, lielas un spožas kā ziemas zvaigznes, – tās tagad bija viņas debesis.

Lai atbrīvotos no nepārvaramā kārdinājuma, viņa strauji savīstīja tērpu un iesvieda ugunī. Baltais pūku mākonītis uzliesmojot kļuva rožains un tad sadrupa smalkos pelnos.

No meža pārbrauca vīrs un pie sliekšņa nodauzīja sniegu no zābakiem. Sieva palīdzēja viņam novilkt kažoku un nolika priekšā uz galda bļodu ar kūpošiem kartupeļiem. Viņa klusi novērsa acis, lai vīrs neredzētu, ka tā raudājusi.

(Pēc Kārļa Skalbes)

Atrodi un ieraksti tabulā, kā tas citādi pateikts tekstā!

3.0.	meitenes	jaunavas
3.1.	drēbes	
3.2.	gulēja	
3.3.	notrīcēja	
3.4.	dīvainu	

Atrodi tekstā un uzraksti, ar ko autors salīdzina ziemu, gulbju jaunavas tērpu un bērna acis!

3.5. Ziema _____

3.6. Gulbju jaunavas tērps _____

3.7. Bērna acis _____

Uzraksti, kāda ir gulbju jaunavas spilgtākā rakstura iezīme!

3.8. _____

Pabeidz teikumus!

3.9. Gulbju jaunava ilgojās pēc _____

3.10. Pasakas galvenā doma ir – _____